Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DN-WAN.055.3.2026.KK
Warszawa, 03 listopada 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 20240

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posła na Sejm RP, Pana Tomasza Rzymkowskiego *w sprawie jakości procedur weryfikacji rozpraw doktorskich na przykładzie rozprawy doktorskiej Jakuba Wiecha.*

Szanowny Panie Pośle,

w odpowiedzi na pytania przedstawione w treści interpelacji, przekazuję następujące wyjaśnienia.

Należy podkreślić, że zapewnienie rzetelności postępowań w sprawie nadania stopni naukowych, w tym przestrzegania zasad ochrony praw autorskich i rzetelności naukowej, stanowi istotny element systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Jednocześnie zakres działań Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w indywidualnych sprawach jest wyznaczony przepisami prawa i nie obejmuje możliwości zastępowania właściwych organów w podejmowaniu rozstrzygnięć należących do ich kompetencji.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2026 r. poz. 1362), dalej: „ustawa", uczelnia jest autonomiczna na zasadach określonych w ustawie, a organy władzy publicznej mogą podejmować rozstrzygnięcia dotyczące uczelni wyłącznie w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa. Oznacza to, że minister nie jest uprawniony do ingerowania w merytoryczną ocenę rozprawy doktorskiej ani do zastępowania organów uczelni w czynnościach i rozstrzygnięciach podejmowanych w indywidualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora. Ustawodawca przewidział odrębne mechanizmy służące zapewnieniu zgodności postępowań awansowych z prawem. Zgodnie z art. 232 ust. 1 ustawy Rada Doskonałości Naukowej (RDN) działa na rzecz zapewnienia rozwoju kadry naukowej zgodnie z najwyższymi standardami jakości działalności naukowej wymaganymi do uzyskania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki i tytułu profesora. Z kolei stosownie do art. 232 ust. 2a ustawy RDN jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki.

Telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Ponadto, w myśl art. 238 ust. 1 pkt 6 ustawy, do zadań RDN należy sprawowanie nadzoru nad podmiotami doktoryzującymi i podmiotami habilitującymi w zakresie zgodności z prawem, w tym nad postępowaniami w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego. W ramach tego nadzoru RDN dysponuje instrumentami określonymi w art. 239 ustawy, obejmującymi m.in. możliwość żądania informacji i wyjaśnień od podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących oraz wznawiania postępowań administracyjnych w sprawach nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego.

Tym samym ustawowy model nadzoru nad postępowaniami awansowymi przewiduje udział wyspecjalizowanego organu, któremu powierzono określone kompetencje w zakresie kontroli ich zgodności z prawem. Kompetencje te powinny być wykonywane przez RDN z poszanowaniem zasad legalizmu oraz autonomii uczelni. Nie oznacza to wyłączenia odpowiedzialności ministra za realizację zadań powierzonych mu ustawą, lecz konieczność działania w granicach przyznanych mu uprawnień.

Odnosząc się do kwestii Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA), wskazuję, że zgodnie z art. 188 ust. 4 ustawy, jeżeli rozprawa doktorska jest pracą pisemną, podmiot doktoryzujący ma obowiązek sprawdzić ją przed obroną z wykorzystaniem JSA. System wykorzystuje dane zawarte w repozytorium pisemnych prac dyplomowych i bazie dokumentów w postępowaniach awansowych. Równocześnie należy podkreślić, że JSA zapewnia wyłącznie wsparcie w zakresie przeciwdziałania naruszeniom przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych – jest narzędziem wspomagającym identyfikację podobieństw tekstowych, a nie systemem samodzielnie rozstrzygającym o wystąpieniu plagiatu. Wyniki analizy wymagają oceny w kontekście treści pracy, charakteru wykazanych podobieństw oraz sposobu wykorzystania źródeł. Odpowiedzialność za ocenę rozprawy i podejmowanie czynności w postępowaniu spoczywa na właściwych podmiotach i osobach uczestniczących w tym postępowaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

System JSA jest stale udoskonalany i korzysta ze źródeł referencyjnych dostępnych publicznie. Zgłoszenia dotyczące przypadków, w których wskazywane są podobieństwa tekstowe niewykazane w raporcie systemu, są obecnie bardzo rzadkie i rozpatrywane indywidualnie. W takich przypadkach weryfikacji podlega m.in. to, czy wskazane źródło znajduje się w bazach referencyjnych JSA. Jednocześnie należy zaznaczyć, że samo przeprowadzenie badania z wykorzystaniem JSA nie zwalnia osób oceniających rozprawę z obowiązku jej merytorycznej oceny, w tym oceny prawidłowości wykorzystania źródeł. Zgodnie z art. 187 ust. 2 ustawy przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne. Wymóg ten powinien być uwzględniany w toku oceny rozprawy, niezależnie od wyników analizy antyplagiatowej.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie planuje przeprowadzenia odrębnego audytu skuteczności JSA ani publikacji zbiorczych informacji o skuteczności systemu w zakresie wskazanym w interpelacji. Należy przy tym podkreślić, że obowiązek sprawdzania pisemnych rozpraw doktorskich z wykorzystaniem JSA wynika bezpośrednio z ustawy, a prawidłowe stosowanie tego narzędzia stanowi element odpowiedzialności podmiotu doktoryzującego za prowadzone postępowanie.

W odniesieniu do sprawy wskazanej w interpelacji należy zatem rozróżnić ustawowe zadania ministra związane z funkcjonowaniem JSA od oceny prawidłowości czynności podejmowanych w konkretnym postępowaniu doktorskim. Ministerstwo nie jest uprawnione do zastępowania właściwych organów w dokonywaniu ustaleń faktycznych

ani do przesądzania, czy w indywidualnej sprawie doszło do naruszenia zasad rzetelności naukowej. Ewentualne wątpliwości dotyczące zgodności przebiegu postępowania z przepisami powinny być rozpatrywane przez właściwe podmioty, z wykorzystaniem instrumentów przewidzianych w obowiązujących przepisach.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Karolina Zioło-Pużuk
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa